

Motion till riksdagen 2013/14: MJ2

av **Jens Holm m.fl. (V)**
med anledning av prop. 2012/13:191

En hållbar rovdjurspolitik

1 Innehållsförteckning

1	Innehållsförteckning.....	1
2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Bakgrund.....	2
4	Vänsterpartiets grund för en ansvarsfull rovdjurspolitik.....	3
5	Propositionen raserar möjligt samförstånd och flyttar naturvårdspolitiken åtskilliga decennier tillbaka	3
6	Riksdagen ska ange ramar och mål för rovdjurspolitiken – referensvärden för gynnsam bevarandestatus ska fastställas på myndighetsnivå	4
7	Skydds- och licensjakt får inte riskera våra rovdjursstammars framtid.....	6
8	Rovdjur i renskötseområdet	6
9	Begränsa den illegala jakten.....	7
10	Internationellt samarbete	7

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inga referensvärden för kungsörn ska sättas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om övergripande och långsiktiga mål för rovdjurspolitiken.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att referensvärden för gynnsam bevarandestatus för varg, björn, järv och lodjur ska fastställas av Naturvårdsverket och baseras på vetenskapligt underlag.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skydds- och licensjakt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör ges i uppdrag att utreda förutsättningar för hur toleransnivåer för rennäringen kan utformas och konkretiseras och vilka de förväntade effekterna blir för rovdjursstammarnas möjligheter att uppnå gynnsam bevarandestatus samt de rättsliga aspekter som finns på detta.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett program för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning.

3 Bakgrund

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken föreslås i propositionen vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Mål för rovdjursstammarna med bl.a. referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde föreslås. Toleransnivån för skador på ren orsakade av stora rovdjur föreslås vara maximalt 10 procent räknat på samebyns faktiska renantal.

Regeringen föreslår en rad förändringar angående rovdjursförvaltningen. Bland annat föreslås att delegering till länsstyrelsen av skyddsjaksbeslut bör ske utan begränsning. När ett förvaltningsområde har nått mininivån för en art bör delegering av beslut om licensjakt efter den arten kunna ske utan be-

gränsning till länsstyrelserna i området. Dessutom föreslås ett antal ytterligare steg för att regionalisera förvaltningen.

4 Vänsterpartiets grund för en ansvarsfull rovdjurspolitik

Den biologiska mångfalden och dess ekosystemtjänster är grunden för vår välfärd. De stora rovdjuren har en mycket stor betydelse även för övrig biologisk mångfald då de är överst i näringskedjan. Denna roll brukar ofta betecknas toppredator, och förlust av en sådan kan få hela ekosystem att kollapsa. Antalet rovdjur påverkar således bestånden och utbredningen av en mängd djur- och växtarter i vårt land. Antalet älgar i vårt land påverkar t.ex. hur våra skogar kommer att se ut i framtiden på grund av sitt betetryck, och dess numerär är i sin tur påverkade av antalet vargar.

Samexistensen mellan rovdjur och människor är i en del fall problematisk. Vänsterpartiet anser att det måste anslås ökade resurser för förebyggande arbete för att förhindra skador för tamdjurhållningen. Möjlighet till skyddsjakt på t.ex. varg är ett viktigt redskap som måste finnas tillgängligt snabbt när det är enda lösningen. Men en utvidgad jakt på våra stora rovdjur får aldrig ske under omständigheter som riskerar artens långsiktiga gynnsamma bevarandestatus och våra internationella åtaganden. En nationell rovdjursförvaltning är nödvändig då de stora rovdjuren rör sig över stora arealer. Fungerande ekosystem måste alltid vara överordnade särintressen.

5 Propositionen raserar möjligt samförstånd och flyttar naturvårdspolitiken åtskilliga decennier tillbaka

Regeringen tillsatte 2011 Vargkommittén för att utveckla en hållbar rovdjurspolitik för varg. Kommittén hade till uppgift att medverka i utarbetandet av Naturvårdsverkets förvaltningsplan för varg samt att följa resultatet av Rovdjursutredningens arbete. Vargkommittén fick även i tilläggsdirektiv uppdraget att föra en dialog om de socioekonomiska förutsättningarna för förekomst av björn, varg, järv och lodjur i Sverige. I Vargkommittén var många föreningar företrädna, både miljö- och jägarorganisationer.

När Vargkommittén i augusti presenterade sitt betänkande öppnades en möjlighet till samförstånd. Flera stora miljö- och naturvårdsorganisationer valde att i huvudsak ställa sig bakom väsentliga delar av förslagen. Vänsterpartiet bedömde att det fanns många förslag i utredningen som tillsammans kunde stärka vargens framtid i Sverige och stärka acceptansen hos berörda. Därmed öppnades en sedan länge efterlängtd dör till samförstånd i vargfrågan. Kommittén föreslog bl.a. att vetenskapligt grundade nivåer för gynnsam

Fel! Okänt namn på

bevarandestatus är en förutsättning för en långsiktigt hållbar vargförvaltning. Dessutom måste en nationell myndighet ha det yttersta ansvaret för att mininivåer upprätthålls.

I stället för att förvalta den möjlighet till kompromiss och samförstånd som fanns med Vargkommitténs förslag väljer regeringen bara några veckor efter betänkandet att lägga en rovdjursproposition som negligerar centrala ståndpunkter i kommitténs förslag. Propositionen riskerar att föra naturvårdspolitiken decennier tillbaka och rasera möjligheten till en kompromisslösning. Vi avstår i denna motion från att spekulera i orsaken till detta och konstaterar att naturvården åter ställs åt sidan för andra intressen i ett förslag från regeringen. Det är riskabelt och motverkar en långsiktigt hållbar lösning.

Med anledning av vad som nedan anförs om bristande vetenskapligt underlag för de omfattande förslag på förändringar av rovdjurspolitiken som presenteras i proposition 2012/13:191 En hållbar rovdjurspolitik bör denna av-slås. Detta bör riksdagen besluta.

6 Riksdagen ska ange ramar och mål för rovdjurspolitiken – referensvärden för gynnsam bevarandestatus ska fastställas på myndighetsnivå

Regeringen hävdar i propositionen att tillräckligt underlagsmaterial finns för att bestämma referensvärden för populationsstorlek och utbredningsområde för varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige och för att bedöma bevarandestatus. Referensvärdet för populationsstorlek är den storlek på artens population som bedöms vara det minimum som är nödvändigt för att på lång sikt säkerställa artens livskraft. Underlaget ska ligga till grund för nya mål som ska ersätta de tidigare mål som riksdagen beslutat. Regeringen föreslår referensnivåer för samtliga fem stora rovdjur i propositionen och konstaterar därefter att gynnsam bevarandestatus är uppnådd för samtliga arter.

Vänsterpartiet anser att förfarandet är minst sagt anmärkningsvärt och att det inte baseras på vetenskapligt underlag. Både Rovdjursutredningen och Vargkommittén föreslår att riksdagen ska ange riktlinjer för rovdjursstammarnas storlek, medan referensvärden för gynnsam bevarandestatus ska tas fram på myndighetsnivå. Organisationerna i Vargkommittén var eniga om att vetenskapligt grundade nivåer för gynnsam bevarandestatus är en förutsättning för en långsiktigt hållbar vargförvaltning. Regeringens föreslagna referensnivå för varg, 170–270 individer, har som grund en rapport från vargforskningsprojektet Skandulv som saknar relevans för det som regeringen använder den till. Studien tar nämligen inte hänsyn till den genetiska isolering och höga inavelsgrad som den svenska vargstammen fortfarande har och som är avgörande för den långsiktiga livskraften för arten. Dessa faktorer är av helt avgörande betydelse i detta sammanhang. Inavelskoefficienten har visserligen sjunkit något men är fortfarande så pass hög som 0,24. Detta motsvarar i

Fel! Okänt namn på

det närmaste inavelsgraden hos avkomma till helsyskon. En ny studie från forskare vid Naturhistoriska riksmuseet och USA visar att antalet medfödda defekter hos skandinaviska vargar har tredubblats sedan stammen etablerades i slutet av 1970-talet. Att under dessa omständigheter bortse från genetiken vid fastställande av referensnivån för gynnsam bevarandestatus är gravt felaktigt och långt ifrån att använda tillgängligt relevant underlag. Naturvårdsverket har t.ex. redovisat helt andra siffror för nödvändig vargpopulation och även Rovdjursutredningens internationella vetenskapliga panel hamnar på betydligt högre nivåer.

För samtliga arter, och i synnerhet för varg, kan dessutom konstateras att de riktvärden som regeringen föreslår i propositionen grundar sig på helt andra principer och utgångspunkter än vad som var fallet när Naturvårdsverket rapporterade referensvärden för björn, lo och järv till EU-kommissionen i juni i år.

När det gäller propositionens bristande konkretion avseende vilka effekter förslagen kan få beträffande jakt på kungsörn utgår Vänsterpartiet ifrån att detta bara är ett resultat av bristande kompetens och inte påverkar skyddet av arten. Skydds jakt på arten är ytterst ovanlig i dag och inga rimliga skäl finns att utvidga denna möjlighet. Det finns således inte skäl att behandla kungsörnen på samma sätt som övriga rovdjur som behandlas i propositionen. Förutom att begreppet referensvärde är inadekvat för kungsörn är förslagen nivå i propositionen förkastlig då artens population i Sverige behöver stärkas över nuvarande nivåer. Regeringens förfarande med referensvärden för kungsörn saknar således all rimlig grund, och för övrigt sätts inte sådana värden för några andra fågelarter. Referensvärden för kungsörn ska inte sättas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet ställer sig bakom regeringens förslag om det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken på s. 29 i propositionen men föreslår att det kompletteras så att det lyder enligt följande:

Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet, samtidigt som tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn tas. Stammarna ska på naturlig väg kunna sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Vad som ovan anförs om övergripande och långsiktiga mål för rovdjurspolitiken bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet avslår propositionens förslag på artspecifika mål, referensvärden och utbredningsområde för rovdjuren då dessa inte grundas på vetenskapligt underlag och riskerar våra rovdjurs långsiktiga gynnsamma bevarandestatus. Referensvärden för gynnsam bevarandestatus för varg, björn, järv och lodjur ska fastställas av Naturvårdsverket och baseras på vetenskapligt underlag. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

7 Skydds- och licensjakt får inte riskera våra rovdjursstammars framtid

Vänsterpartiet är för en förenklad skyddsjakt med snabbare beslutsgång när behov av sådan uppkommer och det är den enda rimliga lösningen. Vi menar i likhet med Vargkommittén att detta sannolikt är av betydelse för den enskilde djurägaren och för den breda acceptansen. Beslut om förenklad skyddsjakt måste dock alltid ske på ett rättssäkert sätt.

När vargen uppnått gynnsam bevarandestatus i framtiden är vi öppna för att införa jakt utöver skyddsjakt förutsatt att detta sker under mer reglerade former än vad som är fallet med den licensjakt som regeringen föreslår.

Propositionen föreslår omfattande delegering av beslut om jakt på de stora rovdjuren till länsstyrelserna. Beslut om skyddsjakt ska fattas av länsstyrelsen i alla län där rovdjuren förekommer. Beslut om licensjakt ska kunna delegeras till länsnivån så snart mininivån för arten nåtts inom rovdjursförvaltningsområdet.

Vänsterpartiet anser att förslagen innebär att den nationella möjligheten för rovdjursförvaltning försvagas och att möjligheten att värdera den sammanlagda effekten av beviljade skyddsjakter försvinner. Naturvårdsverket måste ha möjlighet att styra skyddsjakten så att beslutade mininivåer kan upprätthållas. Detsamma gäller licensjakten där Naturvårdsverket måste vara den myndighet som har mandat att sätta den nationella ramen så att en hållbar förvaltning sker. Licensjakt ska endast möjliggöras när art uppnått gynnsam bevarandestatus och ske under strikt reglerade former med högt ställda krav för licens.

Vad som ovan anförs om skydds- och licensjakt bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Rovdjur i renskötselområdet

Propositionen föreslår att toleransnivån för skador orsakade av stora rovdjur ska vara maximalt 10 procent, räknat på respektive samebys faktiska areal.

Vänsterpartiet bedömer att det krävs ett betydligt bättre faktaunderlag innan ett sådant beslut kan fattas. I dag saknas officiell statistik över renantal på samebynivå och osäkerheten om hur många renar som dödas av rovdjur är mycket stor.

I propositionen bedömer regeringen att länsstyrelserna bör ges i uppdrag att tillsammans med Sametinget och samebyarna arbeta med ett förvaltningsverktyg för skador inom rennäringen, detta för att åstadkomma en bättre samexistens mellan rennäring och stora rovdjur. Vänsterpartiet ser positivt på ett sådant förvaltningsverktyg, men vill betona behovet av tillförlitlig statistik samt uppföljning och utvärdering av verktyget om det införs.

Regeringen bör ges i uppdrag att utreda förutsättningar för hur toleransnivåer för rennäringen kan utformas och konkretiseras och vilka de förväntade

Fel! Okänt namn på

effekterna blir för rovdjursstammarnas möjligheter att uppnå gynnsam bevarandestatus samt de rättsliga aspekter som finns på detta. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Svenska Samernas riksförbund ställde sig bakom Vargkommitténs åsiktsförklaring där det bl.a. konstateras att vargstammens genetiska status behöver förbättras och att detta förutsätter naturlig invandring. För att möjliggöra ökad naturlig invandring måste ett målmedvetet arbete inledas. Regeringen bör återkomma med ett program för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet. Programmet ska drivas i samråd med företrädare för rennäringen, med det uttalade syftet att finna samverkansformer mellan rennäringen och förvaltningen av varg och de övriga rovdjuren.

Vad som ovan anförs om ett program för riktade satsningar på naturlig invandring och vargförekomst i renskötselområdet bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9 Begränsa den illegala jakten

I Vargkommitténs slutbetänkande föreslås att en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur utformas samt att Naturvårdsverket ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning. Vänsterpartiet anser att det är mycket bra förslag då den illegala jakten försvårar såväl förvaltningen som uppföljningen av de rovdjurspolitiska målen och är en kriminell verksamhet.

Regeringen bör återkomma med en konkret målsättning för att minska den illegala jakten på stora rovdjur. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Naturvårdsverket bör ges i uppdrag att genomföra återkommande uppskattningar av den illegala jaktens omfattning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10 Internationellt samarbete

I propositionen föreslås att samarbetet mellan Sverige, Norge, Finland och Ryssland bör fortsätta och fördjupas. Vänsterpartiet ser positivt på ökat samarbete och vi har i olika sammanhang i riksdagen lyft betydelsen av ett ökat samarbete, inte minst inom Norden, för en hållbar rovdjursförvaltning. Vi saknar dock konkreta förslag i propositionen på vad ytterligare gemensamma strategier ska syfta till.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 8 oktober 2013

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)